

Samtök sveitarfélaga á
höfuðborgarsvæðinu

Borgarráð Reykjavíkur
Einar Þorsteinsson
Ráðhús Reykjavíkur
Tjarnargata 11
101 Reykjavík

Kópavogur, 24. apríl 2024
Málsnr. 2312005

Efni: Breytingar á sameiginlegum reglum um sameiginlega akstursþjónustu fatlaðs fólks á höfuðborgarsvæðinu og um breytingar á gjaldskrá þjónustunnar.

Á 576. fundi stjórnar SSH, hinn 8, apríl 2024, var framangreint til umræðu og eftirfarandi bókað í fundargerð:

Aktursþjónusta fatlaðs fólks

Framhald umræðu frá 575. fundi. Fyrirliggjandi eru tillögur stjórnar akstursþjónustunnar Pant um breytingar á reglum um sameiginlega akstursþjónustu fatlaðs fólks á höfuðborgarsvæðinu og um breytingar á gjaldskrá þjónustunnar. Farið er fram á að tillögurnar verði sendar hlutaðeigandi sveitarfélögum til efnislegar afgreiðslu. Sigurbjörg Fjölnisdóttir kynnir.

Niðurstaða fundar:

Drög að breyttum reglum og nýjum gjaldskrár verði send þeim sveitarfélögum sem eru aðilar að Pant, þ.e. Reykjavík, Garðabæ, Mosfellsbæ og Seltjarnarnesi til efnislegar umræðu og afgreiðslu. Jafnframt verði tillagðar breytingar kynntar fyrir hagsmunasamtökum notenda.

Beiðni um meðferð á vettvangi sveitarfélagsins:

Meðfylgjandi eru tillögur að breytingum á sameiginlegum reglum fyrir sameiginlega akstursþjónustu við fatlað fólk á höfuðborgarsvæðinu nr. 645/2020 og tillögur að uppfærðri gjaldskrá aktursþjónustu fatlaðs fólks. Óskað er eftir því að þær verði teknar til efnislegrar umræðu og afgreiðslu og staðfestingar. Jafnframt er farið fram á ótakmarkað umboð framkvæmdastjóra til undirritunar nýrrar útgáfu sameiginlegra reglna um akstursþjónustu við fatlað fólk á höfuðborgarsvæðinu að teknu tilliti til tillagðra breytinga og nýrrar gjaldskrár.

Er þess óskað að upplýsingar um afgreiðslu sveitarfélaganna samkvæmt framangreindu berist á netfangið ssh@ssh.is. Sé frekari kynningar óskað skulu beiðnir þess efnis jafnframt sendar á netfangið ssh@ssh.is.

Virðingarfyllst,

Páll Björgvin Guðmundsson
framkvæmdastjóri SSH

Meðfylgjandi:

1. Minnisblað lögfræðings SSH um breytingartillögur Pant dags. 24.04.2024.
2. Tillögur Pant til stjórnar SSH vegna gjaldskrár akstursþjónustu fatlaðs fólks.
3. Tillögur Pant að breytingum á sameiginlegum reglum um sameiginlega akstursþjónustu fatlaðs fólks á höfuðborgarsvæðinu.

MINNISBLAÐ

HÖFUNDUR: HILDIGUNNUR HAFSTEINSDÓTTIR, LÖGFRÆÐINGUR SSH

EFNI: BREYTING Á REGLUM OG GJALDSKRÁ VEGNA AKSTURSPJÓNUSTU FATLAÐS FÓLKS

DAGS: 24. APRÍL 2024

Tillaga stjórnar akstursþjónustunnar Pant að breytingum á reglum um sameiginlega akstursþjónustu við fatlað fólk á höfuðborgarsvæðinu nr. 645/2020 og breytingum á gjaldskrá þjónustunnar.

Forsaga málsins er sú að kvartað var til Umboðsmanns Alþingis (UA) yfir úrskurði úrskurðarnefndar velferðarmála um að heimilt væri að hafna notanda akstursþjónustunnar um kaup á tímabilskort. Niðurstaða álit UA í máli nr. 11617/2022 var sú að ekki væri heimilt að synja umsókn viðkomandi aðila um tímabilskort vegna akstursþjónustu fatlaðs fólks í ljósi þess að gjaldskrá sveitarfélagsins gerði ekki ráð fyrir slíkum kortum eða annars konar magnafslætti.

Umboðsmaður benti á að um lögbundna þjónustu væri að ræða en fyrir slíka þjónustu gætu stjórnvöld ekki innheimt gjald án heimildar í lögum. Gjaldskrá Reykjavíkurborgar fyrir akstursþjónustu fatlaðs fólks hefði ekki tryggt með fullnægjandi hætti að gjald fyrir þjónustuna væri sambærilegt gjaldi fyrir almenningsamgöngur á höfuðborgarsvæðinu. Ljóst væri að lögbundin akstursþjónusta fyrir fatlað fólk sé í ýmsu tilliti annars eðlis en þjónusta sem felst í almenningsamgöngum, m.a. þegar litið er til kostnaðar og aðgengileika en löggjafinn hefði engu að síður tekið sérstaka afstöðu til gjaldtöku fyrir þess þjónstu. Ekki væri nægjanlegt að gjald væri miðað við gjaldskrá almenningsamganga ef það leiddi til þess að fatlað fólk þyrfti að greiða töluvert hærra gjald en aðrir til að komast leiðar sinnar. Ekki væri möguleiki á að kaupa tímabilskort eða nálgast annars konar magnafslátt eins og heimilt er í almenningsamgöngum að undanskildum nemakortum.

Þrátt fyrir að álit UA varði aðeins kvörtun notanda í Reykjavík má ætla að hið sama eigi við annars staðar. Hefur stjórn akstursþjónustunnar Pant því haft málið til skoðunar ásamt velferðarsviðum hlutaðeigandi sveitarfélaga. Málið var þá kynnt stjórn SSH á 575. og 576. fundum hennar og á 576. fundi voru jafnframt lagðar fram tillögur að breytingum á reglum um sameiginlega akstursþjónustu og að breytingum á gjaldskrá.

Samkvæmt sameiginlegum reglum um akstursþjónustu fatlaðs fólks á höfuðborgarsvæðinu nr. 645/2020 hefur verið tekið hærra gjald fyrir þær ferðir sem hafa verið pantaðar með skömmum fyrirvara hjá Pant akstursþjónustu til að tryggja hagkvæmni og betri nýtingu bíla. Stjórn Pant leggur til að þetta hærra gjald verði afnumið en jafnframt að ekki verði tryggt að hægt verði að koma til móts við óskir um ferðir sem séu pantaðar samdægurs. Eins er ósamræmi í reglum um börn á grunnskólaaldri 12 ára og eldri en ekki hefur verið innheimt gjald fyrir frístundaakstur af hálfu Pant, þrátt fyrir að þjónustan sé gjaldskyld fyrir börn á sama aldri í almenningsamgöngum. Stjórn Pant leggur til að innheimt verði gjald fyrir þessa þjónustu hjá Pant.

Eftirfarandi er lagt til af hálfu stjórnar Pant:

1. Að sameiginlegum reglum um sameiginlega akstursþjónustu fyrir fatlað fólk á höfuborgarsvæðinu nr. 645/2020 verði breytt svo þær samrýmist ofangreindu og gjaldskrárbreytingum til samræmis við niðurstöðu UA.
2. Að gjaldskrá vegna akstursþjónustu fatlaðs fólks verði breytt svo að stakt fargjald verði hið sama og stakt fjargjald fyrir öryrkja hjá Strætó – óháð því hvort um sé að ræða langan eða skamman fyrirvara á pöntun ferðar, þ.e. nú 189 kr.
3. Að boðið verði upp á tímabilskort (árskort) fyrir þá notendur sem það kjósa og skuli verð miðast við verðskrá fyrir öryrkja hjá Strætó, þ.e. nú 31.200 kr.
4. Að akstur fatlaðra leikskólabarna verði gjaldfrjáls.
5. Að akstur barna 6-11 ára verði áfram gjaldfrjáls.
6. Að fötluð börn 12-17 ára muni eiga kost á að greiða gjald sambærilegt öryrkjagjaldi fyrir þær ferðir sem falla utan skólaaksturs, þ.e. 189 kr. vegna stakrar ferðar en 31.200 kr. vegna tímabilskortis.
7. Að nemakort fatlaðra nemenda í framhalds- og háskólum verði sambærilegt árskortu öryrkja, þ.e. nú 31.200 kr.

Nánari tölulega framsetningu tillagna að gjaldskrá ásamt umfjöllun um áhrif breytinga á henni á tekjur sveitarfélaganna er að finna í tillögum stjórnar akstursþjónustunnar Pant.

Einnig er lagt til að samhliða framangreindum breytingum verði sett af stað vinna við að skoða rétt notenda akstursþjónustu til endurgreiðslu greiddra fargjalda í gildistíð eldri gjaldskráa.

Framangreindar tillögur eru nú sendar þeim sveitarfélögum sem eru aðilar að Pant til efnislegrar umræðu og afgreiðslu. Verði breytingar á reglunum samþykktar til samræmis við tillögur stjórnar Pant er farið fram á umboð framkvæmdastjóra sveitarfélagsins til undirritunar nýrra sameiginlegra reglna að teknu tilliti til tillagðra breytinga. Það er þá í höndum hvers sveitarfélags fyrir sig að uppfæra gjaldskrár til samræmis.

HH

Tillaga

Viðtakandi: Stjórn SSH

Efni: Tillaga til stjórnar SSH vegna gjaldskrár akstursþjónustu fatlaðs fólks

Dags: 2. apríl 2024

Málsnúmer: 202404060/-SF

Sendandi: Stjórn Pant akstursþjónustu

Tillaga:

Lagt er til að stjórn SSH samþykki að vísa tillögu stjórnar Pant um breytingu á gjaldskrár sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu um akstursþjónustu fatlaðs fólks til aðildarsveitarfélaga akstursþjónustunnar til samþykktar. Einnig er lagt til að breyta sameiginlegum reglum sveitarfélaganna Reykjavíkur, Garðabæjar, Mosfellsbæjar og Seltjarnarness um akstursþjónustu fatlaðs fólks að því leyti er snýr að gjaldi. Tillagan er til samræmis við álit umboðsmanns Alþingis sem komst að þeirri niðurstöðu að Reykjavíkurborg bæri að bjóða upp á gjaldskrá sambærilega og gjaldskrá í almenningssamgöngur. Líklegt er að tillagan muni leiða til tekjulækkunar upp á um 50 m.kr. á árinu 2024 fyrir þau sveitarfélög sem eru aðilar að sameiginlegri akstursþjónustu.

Greinargerð:

Í álit umboðsmanns Alþingis nr. 11617/2022 komst umboðsmaður að þeirri niðurstöðu að í gjaldskrá Reykjavíkurborgar fyrir akstursþjónustu fatlaðs fólks hefði ekki verið tryggt með fullnægjandi hætti að gjald fyrir þjónustuna væri sambærilegt gjaldi fyrir almenningssamgöngur á höfuðborgarsvæðinu og því ekki í samræmi við lög. Í 29. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 kemur fram gjaldtökuheimild til sveitarfélaga vegna þjónustunnar, en segir þar að gjaldið skuli vera „sambærilegt“ gjaldi fyrir almenningssamgöngur á svæðinu. Í reglum um sameiginlega akstursþjónustu fatlaðs fólks á höfuðborgarsvæðinu frá árinu 2020 er gjald fyrir þjónustuna skilgreint á þann hátt að það skuli „taka mið af“ almenningssamgöngum og hefur gjaldskrá sveitarfélaganna verið með þeim hætti að notendur hafa greitt hálf tölmennt fargjald í almenningssamgöngur en stakt fargjald öryrkja í Strætó er lægra en sem nemur hálfu almennu fargjaldi. Þá er að auki í boði fyrir fullorðna sem og fullorðna öryrkja að kaupa tímabilskort sem er hagkvæmt fyrir þá sem nota almenningssamgöngur að staðaldri. Slík tímabilskort hafa ekki verið í boði hjá akstursþjónustu fatlaðs fólks að undanskildum nemakortum (árskortum) sem flest sveitarfélög hafa boðið upp á og hafa verið á sama verði og önnur árskort nemenda í Strætó. Verðskrá Strætó 2024 má sjá hér fyrir neðan.

Stakir miðar

	VERÐ	AFSLÁTTUR
Fullorðnir	630 kr.	0%
Ungmennir, 12-17 ára	315 kr.	50%
Aldraðir, 67 ára og eldri	315 kr.	50%
Öryrkjar	189 kr.*	70%
Börn, 11 ára og yngri	0 kr.	100%

Árskort

	VERÐ	AFSLÁTTUR
Fullorðnir	104.000 kr.	0%
Ungmenn, 12-17 ára	52.000 kr.	50%
Aldraðir, 67 ára og eldri	52.000 kr.	50%
Nemar, 18 ára og eldri	52.000 kr.	50%
Öryrkjar	31.200 kr.	70%
Börn, 11 ára og yngri	0 kr.	100%

Skólaakstur grunnskólabarna í akstursþjónustu fatlaðs fólks er gjaldfrjáls gagnvart notendum sem og akstur barna á aldrinum 6-11 ára. Þrátt fyrir að gert sé ráð fyrir gjaldtöku ferða utan skólaaksturs fyrir grunnskólabörn 12 ára og eldri hefur ekki verið innheimt gjald vegna þeirra ferða af hálfu Pant. Með breytingum væri lagt til að gjald yrði innheimt af þeim börnum, til samræmis við að börn á sama aldri í almenningssamgöngum eru gjaldskyld.

Samkvæmt sameiginlegum reglum um akstursþjónustu hefur verið tekið hærra gjald fyrir þær ferðir sem hafa verið pantaðar með skömmum fyrirvara hjá Pant til að tryggja hagkvæmni og betri nýtingu bíla en með breytingum er lagt til að hærra gjald verði afnumið en bent verði á það til notenda að ekki sé hægt að tryggja að koma til móts við óskir séu ferðir pantaðar samdægurs.

Samkvæmt 16. gr. sameiginlegra reglna um akstursþjónustu þurfa breytingar á reglunum að fara fyrir sveitarstjórnir til samþykktar.

Eru því hér með lagðar til eftirfarandi breytingar:

- Að sameiginlegum reglum um akstursþjónustu verði breytt til samræmis við Fylgiskjal 1.
- Að ný gjaldskrá vegna akstursþjónustu fatlaðs fólks breytist á þann hátt að stakt fargjald verði hið sama og stakt fargjald fyrir öryrkja hjá Strætó, óháð því hvort um er að ræða ferð pantaða með löngum eða skömmum fyrirvara.
- Að boðið verði upp á tímabilskort (árskort) fyrir þá notendur sem það kjósa og skal verð fyrir það vera sambærilegt árskortu fyrir öryrkja hjá Strætó.
- Að akstur fatlaðra leikskólabarna verði gjaldfrjáls. Akstur barna 6-11 ára verður áfram gjaldfrjáls.
- Að fötluð börn 12-17 ára munu eiga kost á að greiða gjald sambærilegt öryrkjagjaldi fyrir þær ferðir sem falla ekki undir grunnskólaakstur.
- Að nemakort fatlaðra nemenda í framhalds- og háskólum verði sambærilegt árskortu öryrkja.

Til samræmis við framangreindar tillögur myndi ný gjaldskrá akstursþjónustu fatlaðs fólks verða á þennan hátt:

Stakar ferðir

Grunnskólaakstur	0 kr.
Börn 0-11 ára	0 kr.
Börn 12-17 ára	189 kr.
Fullorðir	189 kr.

Árskort

Börn 0-11 ára	0 kr.
Börn 12-17 ára	31.200 kr.
Nemakort 18 ára og eldri	31.200 kr.
Fullorðir	31.200 kr.

Frækari sundurgreiningu á mögulegum breytingum á tekjum sveitarfélaganna á ársgrundvelli má sjá hér að neðan en gert er ráð fyrir tekjulækkun upp á rúmlega 50 m.kr. fyrir sveitarfélögin á ári.

	Garðabær	Mosfellsbær	Reykjavík	Seltjarnarnes
Fargjöld 2023	4.028.000	6.412.666	70.675.221	1.136.510
Breytt gjaldskrá	1.670.364	2.228.988	21.136.440	382.962
Mismununur	-2.357.636	-4.183.678	-49.538.781	-753.548

Er þess því óskað að tillaga að breyttum sameiginlegum reglum og breyttri gjaldskrá verði send sveitarfélögunum til meðferðar og samþykktar.

Einnig er lagt til að samhliða verði sett af stað vinna við að skoða rétt notenda akstursþjónustu til endurgreiðslu vegna breytinga á gjaldskrá á þeim grunni að sveitarfélögin höfðu ekki lagalega heimild til þeirrar gjaldtöku sem framkvæmd var.

Virðingarfyllt,

stjórn Pant akstursþjónustu

Agnes Sif Andrésdóttir, Jóhannes Svavar Rúnarsson, Lúðvík Hjalti Jónsson, Sigurbjörg Fjölнисdóttir og Þórdís Linda Guðmundsdóttir

Fylgiskjöl:

1. Tillaga að breytingum á sameiginlegum reglum um akstursþjónustu fatlaðs fólks.

Tillögur að breytingum á reglum fyrir sameiginlega akstursþjónustu við fatlað fólk á höfuðborgarsvæðinu nr. 645/2020

9. gr.

Pantanir/afpantanir í aksturskerfi Strætó bs.

Notendur skrá pantanir sínar á netinu, í smáforriti, með tölvupósti eða gegnum síma þjónustuvers Strætó bs. Tekið er á móti símapöntunum í þjónustuveri á auglýstum opnunartíma þjónustuvers, en á netinu, í smáforriti og með tölvupósti má panta allan sólahringinn.

Notendur skulu veita upplýsingar fyrirfram um fastar ferðir næstu vikur eða mánuði t.d. vegna vinnu eða skólagöngu til að þjónustuaðilar geti leitað hagræðis við skipulagningu ferða.

Panta skal tilfallandi ferðir eigi seinna en degi fyrir áætlaða ferð. Sé ferð pöntuð samdægurs er ekki hægt að tryggja að hægt sé að verða við pöntuninni.

Ekki er hægt að tryggja þjónustu vegna hópferða nema þær séu pantaðar fyrir kl. 16.00 daginn fyrir áformaða ferð, sé ferð áformuð um helgi skal pöntun hafa borist fyrir kl. 12.00 á föstudegi. Hópur telst vera fimm einstaklingar eða fleiri en hver notandi greiðir eftir sem áður fyrir sig.

Afpöntun ferða skal fara fram með a.m.k. 2 klst. fyrirvara, að öðrum kosti telst ferðin með í uppgjöri bæði gagnvart sveitarfélagi og notanda. Mæti notandi ekki á upphafsstað ferðar á tilsettum tíma telst ferðin einnig með í uppgjöri gagnvart sveitarfélagi og notanda.

Afpanta skal ferð svo fljótt sem unnt er, að öðrum kosti telst ferðin með í uppgjöri gagnvart sveitarfélagi. Mæti notandi ekki á upphafsstað ferðar á tilsettum tíma telst ferðin einnig með í uppgjöri gagnvart sveitarfélagi.

Tilhögun pantana, skráninga og afpantana skal nánar útfærð í þjónustulýsingu.

11. gr.

Aðrir farþegar og aðstoðarmenn.

Notanda er heimilt að hafa með sér einn farþega, enda greiði notandinn þá sama gjald fyrir hann. Börn undir grunnskólaaldri í fylgd með fötluðum foreldrum greiða ekkert.

Telji félagsþjónusta sveitarfélags að notandi geti ekki ferðast einsamall og þarfnist aðstoðarmanns skal það skráð inn í aksturskerfið. Telji Strætó bs., að fenginni umsögn verktaka, að notandi geti ekki ferðast einsamall getur Strætó bs. óskað eftir að aðstoðarmaður fylgi viðkomandi. Kostnaður vegna aðstoðarmanns skal greiddur af viðkomandi sveitarfélagi og greiðir hann ekki fargjald.

12. gr.

Gjald og þjónustusvæði.

Fargjöld notenda fyrir akstursþjónustu, þ.e. fyrir fasta ferð, tilfallandi ferð, tímabilskort og aðra farþega, skulu vera sambærileg og fyrir taka mið af almenningssamgöngum og eru ákvörðuð í gjaldskrá hvers sveitarfélags.

Fargjald fyrir tilfallandi ferðir sem pantaðar eru samdægurs er hærra en fyrir fastar ferðir.

Fargjald fyrir aðra farþega sem ferðast með notendum akstursþjónustunnar er í samræmi við gjaldskrá Strætó bs. hverju sinni er það sama og fyrir notandann, hvort sem um er að ræða fasta ferð eða tilfallandi ferð.

Þjónustusvæði akstursþjónustunnar er Hafnarfjörður, Garðabær, Kópavogur, Seltjarnarnes, Reykjavík (þ.m.t. Kjalarnes) og Mosfellsbær.